

Odra – groźna wirusowa choroba

Zastanawiasz się, dlaczego powracają choroby, które były od lat nieobecne? Jaki to ma związek ze szczepieniem dzieci i czy ma wpływ na zdrowie dorosłych? Odra jest jedną z najbardziej zaraźliwych chorób, które można powstrzymać dzięki szczepieniom

Większość osób dorosłych w Polsce nie pamięta tego, jak przebiega odra, bo się z nią nie zetknęła. Prowadzone od 1975 roku powszechne, obowiązkowe szczepienia dzieci pozwoliły na wyeliminowanie tej choroby prawie całkowicie. Na świecie w latach 2000-2022 dzięki prowadzonym programom szczepień liczba zachorowań na odrę zmniejszyła się o 72%, a liczba zgonów z powodu odry o 82%. W tym czasie udało się zapobiec 57 mln zgonów z powodu odry. Niestety obecnie rośnie liczba zachorowań – bo zwiększa się liczba rodziców, którzy nie zgadzają się na szczepienia dzieci.

- **Na odrę chorują głównie osoby niezaszczepione.**
- **Odra jest szczególnie niebezpieczna dla osób z osłabionym układem odpornościowym.**
- **WHO alarmuje o ponad trzydziestokrotnym zwiększeniu liczby zachorowań na odrę w Regionie Europejskim WHO w 2023 roku w porównaniu do 2022 roku.**

Czym jest odra

Odra jest bardzo zaraźliwą poważną chorobą wirusową. Łatwo się rozprzestrzenia wśród nieuodpornionych osób w każdym wieku. Może wywołać epidemię. Przed wprowadzeniem szczepień przeciw odrze w dzieciństwie chorowała na nią prawie każda osoba. Epidemie występowały co 2-3 lata.

Ryzyko zachorowania na odrę osoby nieuodpornionej po kontakcie z chorym wynosi 90-95%.

Wirus odry przenosi się:

- drogą kropelkową, razem z wydzieliną z dróg oddechowych: podczas kaszlenia, wydmuchiwanie nosa, mówienia
- drogą powietrzną.

Wirus może przetrwać i pozostać zakaźny do 2 godzin:

- na powierzchniach (np. blacie stołu)
- zawieszony w kropli aerozolu w powietrzu.

Do zakażenia wirusem odry może więc dojść nawet po tym, jak zakażona osoba opuści pomieszczenie.

Objawy występują po 10-12 dniach od zakażenia:

- charakterystyczna wysypka, a na 2 – 4 dni przed nią:
 - gorączka
 - złe samopoczucie
 - zapalenie spojówek
 - katar
 - kaszel
 - temperatura wzrasta do 39-41°C
- w jamie ustnej pojawiają się białe wykwity otoczone czerwoną linią (plamki Koplika)
- czerwona wysypka stopniowo zlewa się w plamy i obejmuje całą głowę i ciało.

Jeden chory zaraża średnio od 12 do 18 osób wrażliwych, czyli tych, które:

- na odrę nie chorowały
- nie zostały zaszczepione.

Wirus odry jest jednym z najbardziej zaraźliwych oraz najłatwiej przenoszących się wirusów, jakie znamy.

Chory jest zaraźliwy dla otoczenia od 1-2 dni przed wystąpieniem pierwszych objawów i około 4 dni przed wystąpieniem wysypki odrowej do około 4. dnia utrzymywania się wysypki.

Dlaczego odra jest groźna

Najczęstsze powikłania odry to:

- zapalenie ucha środkowego, które prowadzi do utraty słuchu
- biegunka
- zapalenie płuc
- ostre zapalenie mózgu prowadzące do obrzęku mózgu
- zaburzenia wzroku prowadzące do ślepoty.

podostre stwardniające zapalenie

Powikłaniem odry jest też mózgu (SSPE), którego objawy pojawiają się kilka lat po chorobie. Występuje rzadko. Prowadzi do ciężkiego uszkodzenia mózgu.

Odra jest szczególnie niebezpieczna dla małych dzieci. Najczęściej chorują na nią niemowlęta w wieku od 6 do 14 miesiąca życia oraz dzieci do 15 lat. Ale chorują również dorośli.

Szczepienie przeciw odrze powinno być zrealizowane tak wcześnie, jak to tylko możliwe. Najcięższe powikłania występują bowiem u dzieci, które przeszły odrę przed ukończeniem 1 do 2 lat.

Odra jest najbardziej niebezpieczna dla:

- dzieci do 5 lat
- osób z zaburzeniami układu odporności.

Szczepionka przeciw odrze

Szczepionka przeciw odrze występuje w postaci połączonej (skojarzonej) jako szczepionka przeciw odrze, śwince i różyczce (tzw. MMR). Zawiera żywe osłabione wirusy, które po szczepieniu nie przenoszą się na inne osoby z otoczenia dziecka lub zaszczepionego dorosłego.

Dzieci przed ukończeniem 1. roku życia są narażone na najcięższy przebieg odry i dramatyczne powikłania. Dlatego przeciw odrze szczepimy tak szybko, jak to jest możliwe – zazwyczaj po ukończeniu przez dziecko 1. roku życia. Do tego czasu małe dzieci są bezpieczne w sytuacji, kiedy inni w ich otoczeniu zostali zaszczepieni.

W Polsce szczepienia przeciw odrze są obowiązkowe i bezpłatne dla dzieci w 13-15 miesiącu oraz w 6 roku życia.

Pierwszą dawkę szczepionki MMR przeciw odrze, śwince i różyczce podajemy w 13-15 miesiącu życia dziecka. Zapewnia ochronę 93-95 procent zaszczepionych. Do tego czasu małe dzieci są bezpieczne w sytuacji, kiedy inni w

ich otoczeniu zostali zaszczepieni.

- **Skuteczność szczepienia po podaniu 2 dawek szczepionki wynosi 98-99%. Odporność jest długotrwała.**
- **Zaszczepienie powyżej 95% populacji zapewnia odporność zbiorowiskową. Dzięki temu chronione są osoby, które z powodu przeciwwskazań medycznych nie mogą być zaszczepione.**

Szczepionka typu MMR jest szczepionką bezpieczną, co udowadniają [badania](#).

Po podaniu szczepionki mogą wystąpić odczyny miejscowe, jak np.:

- ból w miejscu podania
- zaczerwienienie
- obrzęk.

U dzieci może pojawić się łagodne powiększenie węzłów chłonnych, podwyższona temperatura i wysypka. U dorosłych mogą dodatkowo wystąpić bóle stawów.

[kalendarz szczepień](#)

Zobacz też [dorośli](#). Jeśli nie byłeś szczepiony jako dziecko, zaszczep się. Szczególnie jeśli masz obniżoną odporność.

Więcej o szczepieniach przeczytasz na stronie [szczepienia.info](#).

Przeczytaj także

Masz niską odporność – zaszczep się

Jeśli zastanawiasz się, czy osoby z obniżoną odpornością powinny się szczepić, odpowiedź brzmi: tak! Zawsze konsultuj z lekarzem, czy możesz przyjąć daną szczepionkę

Szczepienia dzieci – pierwsze 24 miesiące życia

W pierwszych 2 latach życia dziecka wykonuje się najwięcej szczepień ochronnych. Ich celem jest uodpornienie dziecka przeciw groźnym chorobom zakaźnym

Dlaczego trzeba szczepić dzieci z alergiami?

Twoje dziecko ma stwierdzoną alergię? Pamiętaj o szczepieniach ochronnych. U osób z chorobami alergicznymi występuje zwiększone ryzyko chorób infekcyjnych, którym zapobiegają szczepienia

Za informację odpowiada: